

С Т А Н О В И Щ Е

на проф. д.и.н. Витка Тошкова за научните приноси в публикациите и преподавателската дейност на доц. д-р ЕВГЕНИЯ ИВАНОВА КАЛИНОВА, единствен участник в конкурса за „ПРОФЕСОР” ПО ИСТОРИЯ НА БЪЛГАРИЯ (СЪВРЕМЕННА БЪЛГАРСКА ИСТОРИЯ), шифър 05.03.06, обявен в ДВ, № 21/15.03.2011

В изпълнение на условията и реда за заемане на академичната длъжност „ПРОФЕСОР”, предвидени в Правилника на Софийския университет „Св. Климент Охридски”, доц. д-р ЕВГЕНИЯ КАЛИНОВА е представила необходимите документи за извършваната от нея академична дейност до и след хабилитацията през 2001 г. (с монография „Победителите и България 1939-1945 г.”), както и научните публикации по темата на конкурса.

Доц. Е. Калинова отговаря напълно на изискванията за положителна оценка на кандидата за „професор”. Доказан специалист е по Съвременна история на България и е доцент в Катедра „История на България” към Историческия факултет на СУ. Подготвила е лекционни курсове, покривайки задължителния хорариум, в **Бакалавърската програма на Историческия факултет: *Съвременна история на България*** (120 часа) и *Изворознание с историография на най-новата българска история* (90 часа) и на Юридическия факултет, специалност „**Международни отношения**”: *Външната политика на България след Втората световна война до 90-те години на ХХ век* (90 часа); *Съвременна история на България* (30 часа). Ангажирана е също със спецкурсове в различни **Магистърски програми** към Историческия факултет: *Власт, интелигенция, култура 1944-1989 г.* (90 часа); *Външна политика на България 1944-1989 г.* и към Философския факултет: *Външната политика на България след Втората световна война до началото на ХХI век*. Извън СУ изнася лекции в Националната художествена академия по *Съвременна история на България*.

Признатите преподавателски умения доц. Калинова съчетава с изследователски постижения, основани на издирените архивни документи и проучената литература по теми от историята на българската външна и вътрешна политика след Втората световна война, на специфичните и типичните (наложени от принадлежността към съветския блок) процеси в българската култура и отражението им върху творчеството на художествената интелигенция. Доказателства за мащабния научен интерес предлага нейното участие в 44 научни конференции у нас и в чужбина (само няколко са в съавторство) за периода 2001-2011 г. В изнесените доклади са анализирани различни проблеми – преподаването на балканска история у нас, формирането на политическа култура в българското

общество, отношението на великите сили към Източна Европа, особеностите в диалога между Москва и София, София и Белград, българо-турската политическа криза, предизвикана от преименуването на българските турци и масовото им изселване през 1989 г. и др.

Внушителен е списъкът с научни проекти, одобрени от Фонд „Научни изследвания” (в СУ), от Фонд „НИ” към МОНМ, от Университета в Лайпциг и Института за обществени блага с политически център за хуманитарни и социални науки в Мадрид, в които Е. Калинова е научен ръководител или член на авторския колектив. Професионалната ѝ подготовка се потвърждава и от успешното научно ръководство на седем докторанти за периода 2002-2014 г.

Ще обърна внимание отново на изключително активната изследователска работа, която доц. Калинова реализира и чрез обнародването на една самостоятелна монография, осем книги в съавторство, три от които са издадени в Париж, Виена и Солун (2001, 2009, 2011 и са варианти на френския труд „Съвременна България между Изтока и Запада”), 39 статии и студии, публикувани в България и 10 – в чужбина. Публикациите тематично покриват непроучени (изцяло или частично) проблеми от следвоенната (от 1944/45) вътрешна, външна и културна политика на страната, заедно с аналитични обобщения на важни процеси в съвременната българска история.

В раздела „културна политика в България”, който се откроява като основен изследователски приоритет при запознаване с богатото научно творчество на доц. Калинова, заслужава положителен коментар току-що излязлата монография „Българската култура и политическият императив 1944-1989”. „Парадигма”, София, 2011, 540 п. с. В труда е проследена историята на „културните процеси” в България след завладяването на държавното управление от създадения през войната Отечествен фронт, но обвързани тясно с политическата програма на новата власт. В тяхната реконструкция са включени данни за контролиращите културата институции (с добре очертано заимстване на съветския модел), за предпочитанията към личностите-изпълнители на културната политика и тяхната съдба, за избраните от автора изследователски сфери. Те се вписват в художествената култура и изучават състоянието и развитието на литературата, изобразителното изкуство, театъра, киното и музиката. Структурата на съдържанието е добре обмислена, а в заглавията на частите, главите и параграфите са отразени акцентите в провежданата политика през отделните периоди. Останалите извън научния проект художествена самодейност, образование и наука, журналистика, задгранична културна пропаганда и др. не са пренебрегнати напълно и служат в определени случаи за уплътняване на представата за властовите механизми при управлението на културния живот. Темата за „симбиозата” власт-идеология-художествена интелигенция е продължена в „История на

българите”, т. 3 (2009) и в други публикации, с аргументирано представена авторска оценка.

Безспорни приноси съдържат публикациите в раздела за външната политика на България. Сред подбраните за становище, без да подценявам изследователските успехи в изпуснатите изследвания, ще отбележа труда „Следвоенното десетилетие на българската външна политика (1944-1955)”. Лекционен курс. С., 2003 (Полис). С изключение на глава IV („България в Източния блок” и „Приложения” с автор И. Баева, 103-160, 243-261) останалите части – I, II, III, V, VI – от „Втората световна война и дилемата за българската външна политика” до „САЩ и Западна Европа в българската външна политика” (5-102, 178-242) са подготвени от Е. Калинова. С подробности не само в основния текст, но и в бележките под линия са възстановени малко или съвсем неизвестни фрагменти от отношенията на великите победители към България и от опитите на новите властващи да се приспособяват към техните разнопосочни претенции, за да защитят доколкото е възможно българските интереси. Успешно съчетаване на важни проблеми от вътрешната и външната политика на България прави доц. Калинова в колективния труд (с доц. И. Баева), претърпял три преработени и допълнени издания – „Българските преходи 1939-2010”. „Парадигма”, С., 2010 и цитиран многократно у нас и в чужбина.

Пропуснатите изследвания за отношенията между София и Анкара, Белград и Атина (вкл. документалния двутомник за „възродителния процес”), за „следвоенното бъдеще на Германия”, за съхранената „памет” за социализма през „българския преход” (сборникът е издаден в Ню Йорк през 2010 г.), ми дават допълнителни научни основания да дам максимално висока оценка на изследователските постижения и преподавателските умения на доцент д-р ЕВГЕНИЯ ИВАНОВА КАЛИНОВА И ДА ПРЕПОРЪЧАМ НА УВАЖАЕМОТО ЖУРИ ДА РЕШИ ТЯ ДА ЗАЕМЕ АКАДЕМИЧНАТА ДЛЪЖНОСТ „ПРОФЕСОР” ПО ИСТОРИЯ НА БЪЛГАРИЯ (СЪВРЕМЕННА БЪЛГАРСКА ИСТОРИЯ).

31 юли 2010 г.

Дал становището:

(проф. д.и.н. В. Тошкова)